ALÇI KALIP TEKNİKLERİNİN, EL SANATLARI BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÜÇ BOYUTLU TASARIMLARINA ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ[1]

Şeyma Müge İBA*, Emine NAS**

*Doç., Konya, Selçuk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi El Sanatları Bölümü. mugeiba@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1612-2494

** Prof.Dr., Konya, Selçuk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi El Sanatları Bölümü. eminenas@selcuk.edu.tr, ORCID:0000-0002-2513-2611

İba, Şeyma Müge ve Nas, Emine. "Alçı Kalıp Tekniklerinin, El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Üç Boyutlu Tasarımlarına Etkisinin Değerlendirilmesi". Sanat Eğitimi Dergisi, 12/1 (2024 Bahar): s. 1–16. doi: 10.7816/sed-12-01-01

ÖZ

Sanat eğitimi, insanın genel eğitimi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Günümüzün gelişen teknolojileri ile birlikte sanat eğitiminde üç boyutlu obje tasarım algısı da her geçen gün yeni kavram ve uygulamalar doğrultusunda değişim gösterebilmektedir. Buna bağlı olarak algı ve anlatım olanakları da artmış bulunmaktadır. Sanat eğitimi yaratıcı bir süreç olarak düşünüldüğünde sanatsal yaratımda malzemenin önemi oldukça önemli bir unsurdur. Ürün oluşum sürecinde; malzemeyi tanıma, tekniği öğrenme ve geliştirme, deneme ve yanılmalarla düşünme, sorgulama ve buna bağlı olarak yaratıcılığın gelişmesi plastik şekillendirme deneyimlerinin gelişmesine katkıda bulunur. Çalışma temelde malzeme odaklıdır ve bu yaklaşımdaki temel amaç; inşaat, sağlık, kimya sanayi, tarım, bilimsel araştırmalar ve sanat gibi birçok alanda kullanılan alçının kolay temin edilebilme, uygun maliyet, sınırsız şekillendirme ve inorganik özelliği sayesinde avantajlı bir profil sergilemesidir. Böylece sürdürülebilir bir tasarım modelinin araştırılması hedeflenmiştir. Selçuk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri kapsamanında desteklenen bir proje olarak hayata geçirilmiştir. Bu projede 2018/2019 öğretim yılı Selçuk Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Bölümü 4. Sınıf öğrencileri (7 adet öğrenci) ,7. Yarıyıl *Güncel Sanat Atölyesi Dersi* kapsamında çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmadaki temel problem sanat ve tasarım eğitimi alan öğrencilerin üç boyut algısının, alçı kalıp tekniklerini kullanarak, geliştiridikleri tasarımların uygulamasındaki etkisinin araştırılmasıdır. Projede, sanat ve tasarım uygulama eğitiminde ürün ve süreçlerin geliştirilmesinde tasarım, malzeme ve tekniğe bağlı deneysel tasarım yöntemi nitel araştırma ilkelerine bağlı olarak kullanılmıştır. Projede materyal olarak alçı seçilmiştir. Sonuç olarak yeni bir materyalle yeni bir tasarım problematiğine öznel çözümler üretilmesi etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: El Sanatları, Tasarım, Alçı, Kalıp, Üç Boyutlu Tasarım

Makale Bilgisi:
Geliş: 12 Ocak 2024 *Düzeltme: 17 Haziran 2024* *Kabul: 21 Haziran 2024*

[1] Bu çalışma, 2018-19 yıllarında Selçuk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğünün desteğiyle tamamlanan 18401165 nolu "Modelaj ve Alçı Kalıp Tekniklerinin Sanat Ve Tasarım Eğitimi Üç Boyutlu Tasarımlardaki Etkinliğinin Değerlendirilmesi" isimli projeden üretilmiştir.

Giriş

Sanat ve tasarım olguları birbirinden ayrı düşünülemez. Tasarım nesnelerinde sanatsal özelliklerin çok olması onlara ayrı bir değer katmaktadır. Bu değer makro bazda evrensel, mikro bazda ulusaldır. Tasarım nesneleri kültür, sanat ve toplum etkisiyle biçimlenir. Bu bağlamda gelişen sanat akımlarını sanat tarihinde görmek mümkündür.Bu sanat akımları pek çok zaman toplumsal olaylar ve kültür çerçevesiyle şekillenmiş olsalar da teknik de sanatın ayrılmaz bir parçasıdır. Sanat tarihinde, sanatta uygulanan ve gelişen teknikler bazında pek çok örnek bulunmaktadır.

Bu bağlamda, Bauhaus Ekolü dünyadaki sanat anlayışını oldukça değiştirmiştir. Bu değişim toplumları kalkındırmış ve tasarım objelerini hayatın içine sokmuştur. Bu bağlamda zanaat ve sanatı birleştiren bu akım her ne kadar Avrupa'da çıksa da tabii ki yurdumuzu da derinden etkilemiştir. Teknik beceri, endüstriyelleşen tasarım, obje üretebilirlik, tasarımlara kolay ulaşma ve toplumun genel beğenisine hitap eden popüler kültür nesneleri yaratmak bu ekol sayesinde olmuştur.

Mimarlık ve Tasarım Fakültesi El Sanatları Bölümü'nde sanat ve teknoloji ilişkisi bakımından Bauhaus Ekolünün ayrı bir yeri vardır. Geleneksel tasarım elemanlarını mevcut kültürle harmanlayıp çağdaş tasarımlar yapmak bu bölümün öncelikli hedeflerindendir. Bu bağlamda pek çok disiplinden örneklerden ve tekniklerden yararlanılır. El sanatlarının temel teknikleri geleneksel dokudan örneklerle eğitimin içinde yer alırken çağdaş tasarımlar sayesinde özgün ve farklı bir yoruma kavuşur.

Bauhaus okulu Walter Gropius tarafından ilk olarak 1919 yılında Weimar'da kurulmuş daha sonra Dessau'ya son olarak da Berlin'e taşınmıştır. Uzun bir kopukluk döneminden sonra sanat ile zanaatı tekrar birleştirme başarısını göstermiştir. (Konak,2016: 156) El sanatlarının temelini oluşturan zanaat ve sanatın kesişmesinden yeni tasarımlara doğru alınan yolun başlangıç noktasıdır. Bu bağlamda El Sanatları Bölümü'nün çehresi değişmeye başlar. Geleneksel motifleri ve öğeleri yeni tasarımlarla birleştirip ürüne dönüştürme süreci olarak devam eder.

Bauhaus anlayışı, uygulamalı sanatlar ile güzel sanatlar arsındaki engeli ortadan kaldırarak her iki uğraş alanının karşılıklı etkileşmesine uygun bir ortam hazırlamayı amaçlamıştır (Erkmen,2009: 17).Bauhaus'da amaç, hiçbir zaman zanaatkâr yetiştirmek olmamış, uygulanan eğitim ve öğretimin esası, kişisel becerileri geliştirecek atölye sistemi üzerine oluşturulmuştur. Atölyeler araştırma laboratuvarları gibi kullanılmış, endüstrinin gereksinimi olan modüller, bu atölyelerde hazırlanmıştır. Bauhaus'ta ilk defa endüstrinin gereksinimlerini karşılama amacıyla tasarımlar hazırlanarak, tekstil, cam, metal, baskı ve seramik atölyelerinde prototipler yapılmış, fabrikalarda üretimler gerçekleştirilmiştir (Bulat, 2014: 106). Sanat ve tasarım eğitim alanında pek çok teknik uygulanmaktadır. El sanatları bazında, bu bölümde genel olarak domestik sanatlar ve üç boyutlu dekoratif sanatlar bazında tasarım ve uygulama yapılmaktadır . Domestik sanatlar keçe, deri, nakış, dikiş, kumaş baskı ve dokuma gibi yumuşak yüzey süsleme tasarımlarını içermektedir. Üç boyutlu dekoratif sanatları ise seramik, çömlekçilik, çini,süs bebek, takı ve biblo tipi dekoratif ürün grubu olarak sert yüzey süsleme sanatlarını içermektedir. Öğreciler, bu iki süsleme tarzında hem elle hem de endüstiriyel üretimler yapabilmektedirler.

Çalışmanın Amacı

Çalışmaya konu olan proje kapsamında tasarım öğeleri ve yapılacak ürünler endüstriyelleşen tasarım fikriyle geliştirilmiştir. Günümüz şartlarında bu temelde faydacılığı en yüksek malzeme alçı olduğu düşünmüştür. Öncelikle alçının, kolay şekil alabilmesi, sanayide pek çok alanda kullanılması, ucuz ve teminin kolay olması bakımından oldukça dikkat çekicidir. Alçı, sürdürülebilir tasarım modellerinde sıkça kullanılan bir malzemedir. Bu sebeple proje sanat ve tasarım eğitimi alan el sanatları bölümü öğrenclerinin süsleme sanatında üç boyutlu dekoratif obje üretimi sürecinde, kalıp tekniğini kullanarak tasarımlarını geliştirme ve uygulama yeterliliklerinin geliştirilmesi hedeflenerek kurgulanmıştır.

Konuya malzeme odaklı yaklaşılmasındaki temel amaç; inşaat, sağlık, kimya sanayi, tarım, bilimsel araştırmalar ve sanat gibi birçok alanda kullanılan alçı kolay temin edilebilme, uygun maliyet, sınırsız şekillendirme ve inorganik özelliği sayesinde avantajlı bir profil sergilemesidir. Projenin odak noktası; sanat ve tasarım eğitimi alan bireylerin üç boyutlu sanatsal çalışmalardaki beceri ve deneyimlerinin güçlendirilmesini sağlamaktır. Seçilen malzemenin, belirlenen temaya, tasarıma, fikre özgü olarak kullanılmasına odaklanılmıştır. Belirlenen tema çerçevesinde 2 aşamalı olarak gerçekleşen projenin uygulama çalışmasında, 1. Aşamada; tasarım fikri, tasarım süreci, tasarım önermesi, 2. Aşamada; ürünü ortaya koyma sürecinde malzemeyi tanıma, tekniği öğrenme ve geliştirme, deneme ve yanılmalarla düşünme, sorgulama ve yaratıcılığın gelişmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Çalışmaya konu olan proje ile üç boyutlu plastik şekillendirme bilgisine sahip olan el sanatları bölümü öğrencilerinin çağdaş sanat görüşü kazanmaları hedeflenmiş olmakla birlikte; üç boyutlu şekillendirme, üç boyutlu formlar, alçı-kil ile modelaj gibi üç boyutlu formların plastik estetik duygusuna sahip olmaları hedeflenmektedir.

Çalışmanın Kapsamı

Bu çalışmada incelenen projede 2018/2019 öğretim yılı Selçuk Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Bölümü 4. sınıftan 7 adet öğrenci örneği üzerinden değerlendirme yapılmaktadır. Bu öğrencilerin 7.dönemde aldıkları Güncel Sanat Atölyesi dersi kapsamında tasarım konuları verilerek çalışma yürütülmüştür.

Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmadaki temel problem sanat ve tasarım eğitimi alan öğrencilerin üç boyut algısının, alçı kalıp tekniklerini kullanarak, geliştiridikleri tasarımların uygulamasındaki etkisinin araştırılmasıdır. Projede, sanat ve tasarım uygulama eğitiminde ürün ve süreçlerin geliştirilmesinde tasarım, malzeme ve tekniğe bağlı deneysel tasarım yöntemi nitel araştırma ilkelerine bağlı olarak kullanılmıştır. Geçmişte ya da günümüzde olan bir durumu değiştirmeden betimlemek amaçlandığından tarama modeli tercih edilmiştir (Yurttadur vd. 2022 a: 1267). Projede materyal olarak alçı seçilmiştir. Sonuç olarak yeni bir materyalle yeni bir tasarım problematiğine öznel çözümler üretilmesi etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma Planlama ve Uygulama Süreçleri

Bu çalışmaya konu olan proje kapsamında, deneysel tasarım sürecinde iletilmek istenen ana fikir Minimalizm ve Ruh- Beden olarak belirlenen iki ayrı tema çerçevesinde biçimlenmiştir. Belirlenen temalara uygun tasarım ve uygulama süreçlerinde, malzeme ve teknik birlikte ele alınarak öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya koymaları hedeflenmiştir. İki ayrı aşamalı olarak toplam 15 haftalık bir çalışma takvimi oluşturulmuştur.

1.Aşama (1-7. Hafta): Konu kapsamında gerekli malzeme-ekipman ve teknik-teknolojik bilgilerin verilmesi ve bu çerçevede belirlenen temaya yönelik ürün tasarımı eskizlerinin hazırlanması, eskizlerin değerlendirilmesi. Eskiz çalışmaları onaylanan tasarımların kırmızı kilden üç boyutlu hale getirilmesi. Modelleme aşamasında çeşitli modelaj tekniklerinin uygulanması ve değerlendirilmesi

2.Aşama (9-15. Hafta) : Tema kapsamında hazırlanan üç boyutlu prototiplerin alçı kalıp tekniklerine göre negatif kalıplarının alınması, daha sonra pozitif döküm aşamasında boş ve dolu döküm yapılarak hazırlanması. Patlatma kalıp aşamaları ve alçı tesviyesi yapılarak ürünün istenilen hale getirilmesi ile sanat ve tasarım eğitimi üç boyutlu tasarımlardaki etkinliğinin değerlendirilmesi şeklindedir.

Belirtilen program doğrultusunda;

1.Aşamada, öğrencilere alçı malzeme, modelaj ve alçı kalıp teknikleri ile ilgili teorik ve uygulamalı bilgiler verilmiştir. Ayrıca atölye koşullarında güvenli iş ortamının sağlanması için öğretici eşliğinde makine ve diğer donanımların kullanılması uygulamalı olarak gösterilmiştir. Öğrencilere 1. Hafta alçı malzemenin kavramsal tanıtımı ve biçimlendirme yöntemleri görsellerle desteklenerek teorik olarak verilmiştir. 2.3.4.haftalarda yapılan eskiz çalışmaları ile -belirlenen tema doğrultusunda- öğrencilerde yaratıcılık kavramının önemli bir bileşeni olarak "hayal gücü"nün, tasarımı oluşturan yaratıcı süreçlerdeki etkisi incelenmiştir. İnceleme sırasında, hayal gücünü ortaya çıkaran kişisel ve çevresel etkenler, hayal etmenin yaratıcılık ile ilişkisi gibi konulara odaklanılarak; "tasarım süreçlerinde hayal gücü nasıl şekillenir?" ve"ilham kaynağı olarak zihinde beliren nedir?"soruları yöneltilerek hayal gücü ve yaratıcılıklarını ortaya çıkaracak düşündüklerini kâğıt yüzeyine desen ve çizim teknikleri ile renkli olarak nasıl aktarabilecekleri öğretilmiştir.

Üç boyutlu modellemeye geçmeden önce teknik resim ve perspektif tabanıyla ürünler ölçülendirilmiş ve bu doğrultuda teknik olarak değerlendirilmiştir. 5.6.7. haftalarda üç boyutlu modellemenin ilk aşamasında tasarım eskizleri doğrultusunda öğrencilerden kırmızı kil malzeme ile yaklaşık 40 cm. lik üç boyutlu modelleme yapmaları istenmiştir. Bu süreçte öğrencilere hem sanat tarihinden önemli üç boyutlu alçı heykeller ve güncel sanatçıların alçı kullanarak yaptığı ve geliştirdiği örnekler gösterilmiştir. Öğrenciler, teorik olarak öğrendikleri üç boyutlu modelleme tekniklerini demonstrasyon yöntemi ile de uygulamalı olarak deneyimleyerek yaratıcılık düzeylerini el becerileri ile birleştirme imkanı kazanmışlardır.

Sanatın yeri öğrenciler için etkin bir şekilde önemliliğini korumaktadır ve öğrencileri bu anlamda olumlu yönde desteklemektedir (Yurttadur vd., 2022 b: 126). Projedeki süreçler bu doğrultuda planmıştır. 2. Aşamada,9.10.11.12.13.14.15. haftaları kapsayan süreçte projedeki temel amaca yönelik olarak, daha önce üç boyutlu modelleme ve modelaj bilmeyen öğrencilerin bu alandaki teknikler ile kağıda aktardıkları tasarım eskizlerinin üretimdeki üç boyutlu biçimlerini kavramalarını sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu uygulama sürecinde ürünlerde öncelikli olarak tasarım konusunda eğitim alan öğrencilerin model prototipi üretmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda öğrenciler herhangi bir strüktür olmaksızın kil modelleme modelaj aşamalarını, kontur, kütle, hacim, espas, denge ve üslup açısından deneyimlemişlerdir. Uygulama sürecinde alçıyı materyal olarak kullanırken uygulanmış pek çok kalıp metotları incelenmiştir. Proje kapsamında en uygun modelleme metotları arasından patlatma kalıp tekniği seçilmiş ve buna bağlı kalıp sistemleri uygulanmıştır. Projede kil modelajına uygun olarak hem çok parçalı ve hem de tek parça negatif kalıp alma yöntemleri kullanılmıştır. Prototip ürünü elde etmek için negatif kalıplara içi boş ve dolu döküm tekniği kullanılarak pozitif hale getirilmiştir. Bu aşamalar uzun süreçler gerektirir ve bu süreçlerde tasarımlar ürün haline gelirken bazı değişikliğe uğrayabilirler. Malzemenin doğasını anlamak ve buna bağlı teknikler geliştirip uygulamak açısından proje el sanatları bölümü öğrencileri için bir fırsat yaratmıştır.

Sanatta Alçının Malzeme Olarak Kullanımı

Tarihi süreç içerisinde değerlendirildiğinde alçı bilinen en eski bağlayıcı maddelerden biridir. Alçı kelimesi hem bağlayıcı ham malzemeyi hem de harcın katılaşması ile elde edilen malzeme için kullanılabilmektedir.

Alçı bilhassa taş malzemenin az bulunduğu yerlerde mimari süslemeyi oluşturan ana ve vazgeçilmez bir malzeme olmuştur. Kolay elde edilen ve hemen her bölgede doğal kaynakları bulunan bu malzemenin kolay işlenebilmesi, her türlü şekil çıkartmaya uygun oluşu, düz yüzeylerin dışında her türlü profile uygulanabilmesi vazgeçilmez oluşunun ilk akla gelen sebepleridir. Ayrıca, ucuz bir malzeme olması ve boyanıp renklendirilmeye imkan tanıması dolayısıyla, yapıların hemen her yerinde ve farklı amaçlarla çağlar boyu kullanılmıştır (Karaçağ, 2006:494).

Doğada alçı taşı olarak bulunan alçı, ısıtılarak suyundan ayrıştırılıp öğütülerek toz haline getirilir. Elde edilen toz halindeki alçı belli oranlarda su ile karıştırılarak sıvı hale getirilerek katılaşmadan istenilen şekil verilir. Ayrıca katılaştırma sürecini hızlandırmak ve yavaşlatmak, direnci arttırmak için de bazı maddeler ile birlikte kullanılabilmektedir (Aybek, 2011:19).

Alçı ile yapı arasındaki ilişki M.Ö. çağlardan günümüze kadar gelmiştir. İnsan alçı ile bir kültür yaratmış, bunu da yaşadığı her mekâna uygulamış, yapı elemanları üretiminden sanat eserlerindeki dekoratif süslemelere kadar alçı ve alçı bazlı yapı elemanları pek çok alanda uygulama olanağı bulmuştur.

Sanat terimi olarak stuko sözcüğü ile sanat tarihine giren alçı; mermer tozu ve tutkalın karıştırılmasıyla yapılan, kurumadan üzeri şekillendirilebilen, duvar kaplamaları ve mimari dekorasyonda kullanılan bir çeşit karışım halinde uygulanmıştır.

Alçının tarihteki ilk izlerine, Anadolu'da Çatalhöyük' te bulunan yazılı kayıtlara göre 10.000 yıl öncesinde rastlanmaktadır. Çatalhöyük sakinleri, evlerinin duvarlarını sık aralıklarla beyaz alçı ile sıvamış ve bu sıvanın üzerine çeşitli sahneler resmetmiş, bir müddet sonra resimlerin üzerini tekrar sıva ile kapatıp ardından tekrar resim yapmışlardır. Böylece duvarlarda 10 cm'yi bulan sıva tabakalarının oluştuğu görülmektedir. Av sahneleri, geometrik motifler, el baskıları doğa manzaraları gibi doğal ve simgesel sahneler resmetmişlerdir (Bloch 2010: 149; Mellaart 2003: 101- 102). Sonraki süreçlerde alçı malzeme kullanımı Mezopotamya'da Sümer, Asur, Selçuklu ve Osmanlı'da yer bulmuş olup; bu coğrafya dışında ise özellikle Aztek, Mısır, Yunan ve Roma uygarlıklarında önemli bir yapı malzemesi olarak kullanılmıştır.

Alçının, Eski Mısır, Mezopotamya, Yunan ve Roma mimarilerinde yapı ve süsleme malzemesi olarak birçok mimari yapıtta kullanıldığı bilinmektedir. Mimari ile birlikte alçı malzemenin Orta Asya'da ve diğer Budist bölgelerinde bulunan heykellerde ve boyalı duvarlarda kullanılması bu bölgelerde de geçmiş tarihi süreçlerde bilindiğini göstermektedir. Süsleme kültürü sembolizm ile ilişkili bir yapıdadır. Türk kültürü de bu zengin sembolik geleneğe sahip kültürlerden biridir(Özmen, 2024: 683).

İslam coğrafyasında özellikle Ortadoğu'da bölgenin tamamında nispeten kuru iklim görülmesi, yapıların iç ve dış yüzeylerindeki dekorasyon için ucuz ve uygun malzeme olan alçının kullanımına sebep olmuştur. Alçının, kerpiç ya da moloz taşla inşa edilmiş duvarlarda ve ayrıca kemer yüzeylerinde değerlendirildiği görülmektedir (Karaçağ, 2006:24). Özellikle erken İslam Sanatı sivil mimarisinde çok önemli bir süs unsuru olduğu dikkat çekicidir (Öney, 1992:83). Alçı üzerinde gelişmiş olan Büyük Selçuklu Dönemi süsleme üslubu 12. yüzyılın bazı yapılarında açık olarak görülmektedir. Yapıların gerek dış gerekse iç yüzlerinde alçı üzerine işledikleri süslemelerde, dekoratif bir etki elde etmişlerdir (Yetkin, 32). Anadolu öncesi Türk Mimarisinde,

özellikle İslam coğrafyasında bölgenin tamamında kuru iklim görülmesi, yapıların iç ve dış yüzeylerinde dekorasyon için alçının kullanımına sebep olmuştur.

Anadolu Türk Mimarisinde görülen alçı süsleme, genellikle yapıların iç kısımlarında, önemli bir süsleme elemanı olmuştur. Türklerin Anadolu'ya getirdiği geleneksel sanatlardan biri de alçı süslemedir, özellikle İran, Afganistan, Irak gibi Büyük Selçuklu ülkelerinde inşa edilen yapılarda alçı dekorasyonu geniş bir kullanım alanı bulmuştur (Önge, 1992:187). Özellikle Anadolu Selçuklu Dönemi'nin yapılarında alçının, başta mihraplar olmak üzere, duvar yüzeylerinde, pencere pervaz ve şebekelerinde, sandukalarda; ayrıca saray, köşk gibi sivil yapıların bazı duvarlarında alçı dekorların kullanıldığını görülmektedir. Erken Osmanlı Mimarisinde ise, yapıların iç mekânlarında geniş ölçüde kullanıldığına rastlanan alçı süslemeler, klasik Osmanlı Mimarisinde seyrek olarak görülmekte olup, genel olarak Batılılaşma Dönemi diye adlandırılan 18.yüzyıldan itibaren dini ve sivil yapılarda yoğun bir biçimde yeniden kullanılmaya başlanmıştır. Avrupa üsluplarının Türk Mimarisine uygulandığı ilk anıtsal örnekler camiler olmuştur. Her tür desenin kolaylıkla işlenebildiği yumuşak bir malzeme olan alçı, bu dönem camilerinin iç dekorasyonunda başlıca süsleme unsuru olarak dikkati çekmektedir. (Yıldız Demiriz, 1979: 301, Lale Bulut, a.g.m.,s. 2).

Günümüzde sanat disiplinleri arasında oldukça geçirgen bir yapı söz konusudur. Bu geçirgen yapı herhangi bir ürünün veya hammaddenin sanat alanları arasındaki dönüşümlerini daha nesnel hale getirmektedir (Çınar, 2024: 514). Pek çok hammadde sanatta ayırd edici örneklerin çıkmasına olanak sağlamaktadır. Bu malzemelerden biri de alçıdır. Alçı, neolotik çağdan günümüze kadar olan yolculuğunda zaman içinde gerek üç boyutlu heykeller olarak gerekse pek çok dönemde ve kültürde bağlayıcı bir malzeme olarak varlığını sürdürmüştür. Geleneksel tasarımların yanı sıra alçı uygulamaları sanatta pek çok zaman kullanılmıştır. Pablo Picasso alçıyı heykellerinde temel bir malzeme olarak kulanmıştır (Görsel 1).

Görsel 1: Pablo Picasso, Tête de femme au chignon, Boisgeloup, 1931, alçı, 142 × 54.4 × 62.5 cm, https://www.artsy.net/artwork/pablo-picasso-tete-de-femme-au-chignon-boisgeloup Erişim Tarihi: 02.04.2024

Alberto Giacometti heykelde yeni üsluplar ve yeni biçim dilleri deneyen bir sanatçıdır. Atölyesinde çokça üretimler yapmıştır. Deneysel formlar yaratmada alçıyı temel bir malzeme olarak kullanmaktadır (Görsel 2). Form biçimlendirme ve kütle bilgisi üzerine deneyler yapan sanatçı bu malzemeyi hızlı bir şekilde yorumlayabildiğinden dolayı kullanmaktadır.

Görsel 2: Alberto Giacometti. Spoon Woman, 1927. Alçı, 57,67 x 20,31 x 8,46 in.

Alçının sınırlarını ilk zorlayan sanatçı olarak Alexander Archipenko'yu örnek gösterebilinir. Kübizm'den esinlenen Ukraynalı sanatçı Alexander Archipenko, 1913 yıllarında insan figürünü azaltarak ve alçıdaki temel geometrik formlarıyla karşılaşarak hareketin estetiğini üzerine çeşitli çalışmalar yapmıştır (Görsel 3).

Görsel 3: Alexander Archipenko, Dancers (Der Tanz), 1912, Alçı, 24 inç

Sanatta malzeme, sanatçının eylemindeki amacını, düşüncelerini, temasını ve kişisel ifadelerini görsel olarak sunmasına, yapıtı ve alıcısı ile iletişim kurmasına olanak sağlayan, fikrin biçim bulmasında hammaddeyi oluşturan en önemli unsurdur. Malzemeye şekil veren, onu başkalaştıran veya olduğu gibi bırakıp ona salt sanatsal işlev yükleyen sanatçı, bireysel yaklaşımına ve tasarımının artistik içeriğine fiziksel boyut ve biçim kazandırmaktadır. 1960'lı yıllardan başlayarak doğal olan, olmayan ve gündelik basit nesneleri eser üretmede kullanan sanatçılar(Önal, 2015 :355) olmuştur.

Savaş dönemi ve sonrasında, pek çok sanatçı malzeme bulma konusunda sıkıntı yaşar ve alçı sanatçıların yardımına koşar. Hem uygulanabilir pratikliği hem de formsal kaygıları direkt aktarabilmesi bakımından oldukça efektif bir malzemedir. Dünya Savaşları sonrası pek çok sanatçı alçıyı kendine temel bir malzeme olarak seçer ve yapıda işler üretir. Bu sanatçılardan bir diğeri de Henry Moore'dur. Moore ilerleyen yaşlarında kullanımı daha rahat ve hızlı olduğu için alçı kullanmaya başlamıştır (Görsel 4). Bu yolla eskizlerini hızlıca üç boyuta

dönüştürmüş, bu alçı heykellerden bazılarını kendi üslubu olan kemik formlarında sergilemiş bazılarını da bronz dökümün ilk nüshası olarak görmüştür.

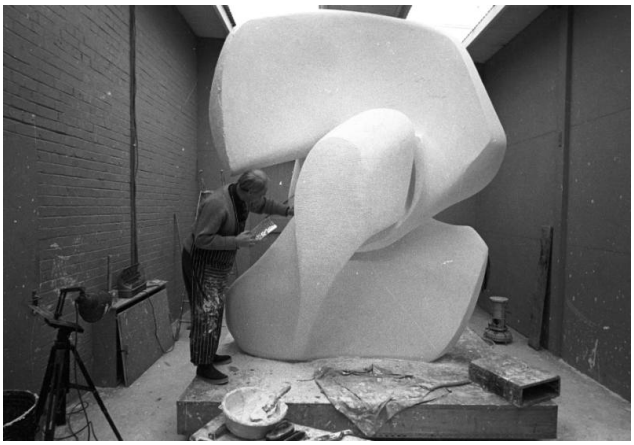

Görsel 4: Henry Moore, Locking Piece, 1962-63, Alçı, https://catalogue.henry-moore.org/objects/14030/locking-piece, Erişim Tarihi: 02.01.2024

Güncel örneklerin değişen özelliklerine göre sanat değeri olan uygulamaları sınırları olan dallara ayırmanın anlamsız olduğu bu dönemde, ister tuval, boya, ahşap, metal, taş, olsun; ister ses, beden, kavram, sanatta malzemenin yaratım sürecindeki büyük rolü ve önemi, tarihsel süreçte yaşanan gelişmeler ve ortaya konulan eserlerde izlenmektedir. Bu süreçte en dikkat çekici isimlerden biri George Segal'dir. Onun sanatında alçı, sıradan olan hayat içerisinde figürlerin kimliksizleşmesine dikkat çekmek üzere kullanılmaktadır (Görsel 5).

Görsel 5: George Segal, The Asian Picnic, 1996, Alçı, 67x192x120 in. , https://www.locksgallery.com/artists/george-segal?view=slider#2 , Erişim Tarihi: 04.01.2024

El sanatları öğrencilerine güncel sanatta alçı kullanımına dair yukarıdaki örnekler ders kapsamında daha da detaylı olarak aktarılmıştır. Sanatçı örnekleri çoğaltılmış, yorumlama ve üretim süreçleri üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Bu süreçte teorik bilgiler görsellerle desteklenerek kuramsal çerçeve çizilmiştir.

El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Üç Boyutlu Tasarım ve Uygulama Süreçleri

Çalışmada incelenen proje sayasinde, el sanatları bölümü öğrencileri ilk olarak sürdürülebilir tasarım, endüstriyel üretim, malzeme ve malzemeye bağlı teknikler ile alçının temel çalışma prensipleri konusunda teorik ve uygulamalı eğitimler almışlardır. Buna bağlı olarak üç boyutlu modellemenin sınırları ve malzeme olanakları öğrenciler tarafından deneyimlenmiştir.

Güncel sanatta alçı kullanımları oldukça yoğun olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda, daha önce üç boyutlu form tasarımı yapmayan el sanatları öğrencilerine minimalizm ile ruh ve beden temaları verilerek tasarım yapmaları istenmiştir. Bu çalışmada bahsedilen projenin ilk aşamasında tasarım, eskiz ve değerlendirme süreçleri olarak uygulanmıştır. Belirlenen temalara uygunluk gözetilerek oluşturulan tasarımlardan kil modeller yapılmıştır. Bu süreçte öğrenciler temel form bilgisini ve şekillendirme tekniklerini uygulayarak öğrenmişlerdir. Daha sonra ikinci aşamada ise patlatma kalıp tekniğiyle öğrencilerin kil modelleri alçı kalıp olarak dökülmüştür. Ortaya çıkan alçı modeller üzerinde tesviye işlemleri yapılarak çalışmalar nihai aşamaya ulaştırılmıştır.

1. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 1) hedeflenen sonuca başarılı bir şekilde ulaştığı görülmektedir. Kompozisyondaki temel öğeler arasındaki denge ve malzeme kullanımındaki pürüzsüz yüzey kullanımı, üç boyutlu formun kütlesel yapısıyla birlikte uyumlu bir şekilde görünmektedir.

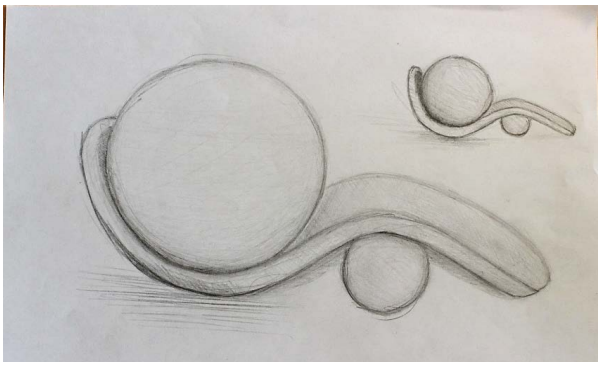

Tablo 1: 1. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli , 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

1. Öğrencinin Ruh ve Beden temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeline bakıldığında (Tablo 2) kalıp tekniğini daha geliştirdiği görülmektedir. Ayrıca tasarımındaki ruh ve beden ilişkisini yorumlama şekli oldukça başarılıdır. Bu yorumu modelaj tekniğiyle geliştirip, deneyimlediği patlatma alçı kalıp tekniğinin sınırlarını zorlayarak pekiştirmiştir.

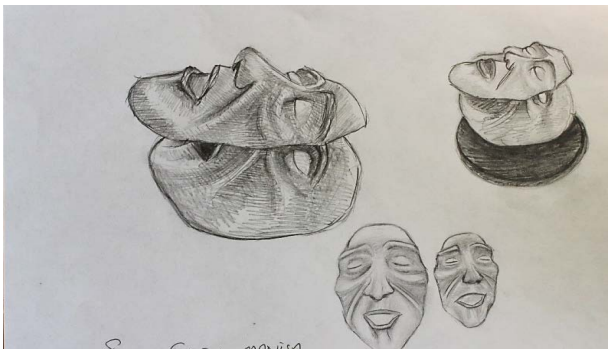

Tablo 2: 1. Öğrencinin Ruh ve Beden temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

2. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 2) hedeflenen sonuca başarılı bir şekilde ulaştığı görülmektedir. Bu tasarımdaki espas, uygulama bazında oldukça zordur. Bu boşluk, kesilip çıkarılan alanın ardında kalan amorf kısımdır (Yurttadur vd.,2022 c: 120) . Fakat 2.öğrenci, alçı kalıp aşamasında pek çok zorluk yaşamasına ragmen tasarladığı forma başarıyla ulaşmıştır. Alçının kırılgan yapısı öğrencinin şekillendirdiği kuyruk kısmında zorlayıcı etkiler yaratmıştır. İlk kalıp deneyimini bu tasarımda yaşayan 2. Öğrenci denge ve ritim unsurunu espas ve kütle değeriyle harmanlayarak uygulamıştır.

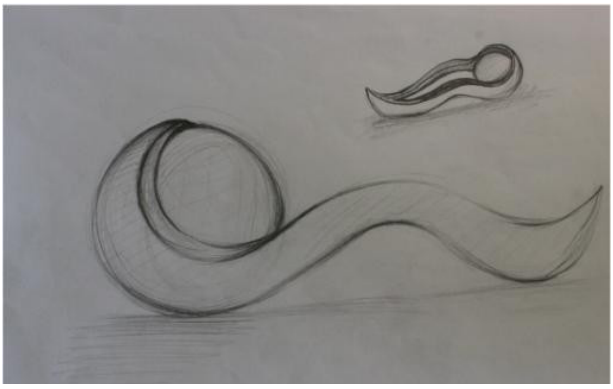

Tablo 3: 2. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

2. Öğrencinin ruh ve beden temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 4) temayı dualite yaklaşımıyla ele aldığı görülmektedir. Önceki modelinde kalıp tekniğini zorlayan 2.öğrenci bu kalıbında ise farklı malzemeleri bir arada kullanarak yeni bir biçim dili geliştirmeye başlamıştır.

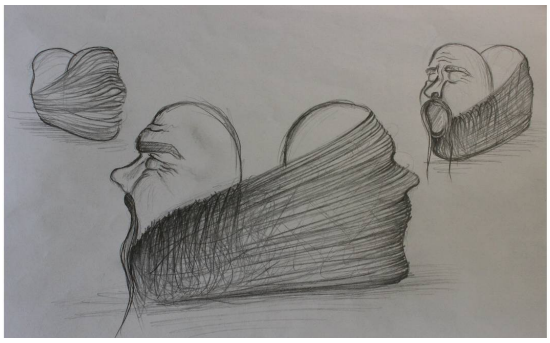

Tablo 4: 2. Öğrencinin Ruh ve Beden temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

3. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 5) hedeflenen sonuca başarılı bir şekilde ulaştığı görülmektedir. Bu öğrenci eskiz oluşturma sürecinde yapmak istediği formu tam olarak yansıtamamasına ragmen nihai sonuç olarak bakıldığında üç boyutlu formunun eskizine göre daha başarılı olduğu görülmektedir. 3. öğrencinin üç boyut algısının diğer öğrencilere göre daha başarılı düşünülmektedir. Ilk defa uyguladığı form ve biçim dili yoğun bir plastik öğeler taşımaktadır. Doku farklılıklarıyla formdaki planları birbirinden ayırmış ve biçim dili ile tama arasında kapsamlı bir ilişki kurmuştur.

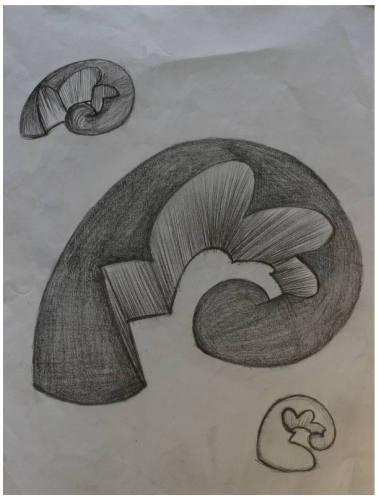

Tablo 5: 3. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

3. Öğrencinin ruh ve beden temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 6) tasarımını çok daha rahat modellediği görülmektedir. Bu öğrenci diğer formundaki plastik etkiyi biraz daha yükseltmiştir. Ruh ve beden temasını içsel olarak yorumlayan tek öğrencidir. Bu yorum onu formsal anlamda daha ileri götürmüştür. Proje kapsamında ilk defa üç boyutlu modelleme yapan 3.öğrencinin her iki temaya en uygun ve en başarılı işleri ürettiği düşünülmektedir.

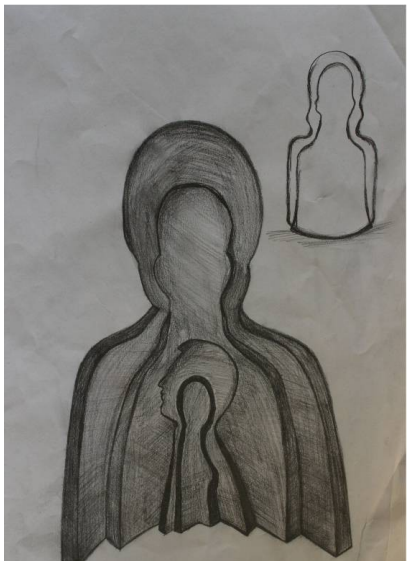

Tablo 6: 3. Öğrencinin Ruh ve Beden temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

4. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 7) hedeflenen sonuca başarılı bir şekilde ulaştığı görülmektedir. Tasarım bazında bakıldığında temaya uygun, fakat formsal olarak biçim dilinin daha gelişmesi gereken bir uygulama olarak değerlendirilmektedir. Bu formun iç çekirdeği ile dış kabuğu arasındaki alan farkı öğrenciyi kalıp aşamasında oldukça zorlamıştır. Patlatma alçı kalıp tekniği uygulayan 4.öğrenci, formun negatif kalıbında zorluklar yaşamıştır. Fakat yaşanan pekçok zorlu sürece ragmen öğrenci kalıbını başarılı bir şekilde tamamlamıştır.

Tablo 7: 4. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

4. Öğrencinin ruh ve beden temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 8) diğer uygulamasına göre daha başarılı olduğu düşünülmektedir. Tema bazında bakılacak olursa, 4.öğrenci konuyu ele alış bakımından oldukça yenilikçi bir yaklaşım sergilemiştir. Alçı kalıptan yaptığı figürü metal malzemelerle kombine etmiş ve formun etkisini tema dahilinde daha yükseltmiştir. Alçının zorlu kalıp sürecini bir önceki çalışmada deneyimleyen öğrenci bu çalışmasında hem tasarım hem de uygulama olarak yeni bir biçim dili geliştirmeye başlamıştır.

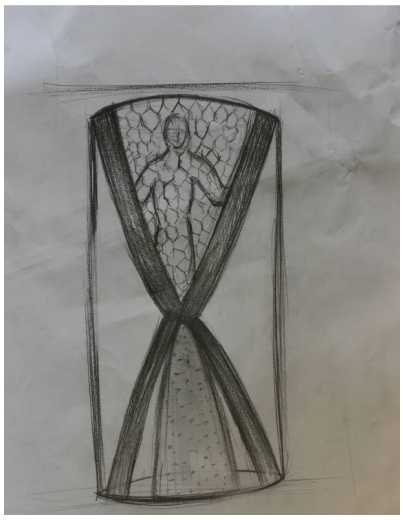

Tablo 8: 4. Öğrencinin Ruh ve Beden temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

5. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 9) hedeflenen sonuca başarılı bir şekilde ulaştığı görülmektedir. Bu öğrenci tasarımının ilk halinde parçalı formların ritmik bir uyumunu yakalama çabasında olduğu düşünülmektedir. Alçı kalıp uygulama aşamasına geçildiğinde ise 5.öğrenci formların birleşim yerleri ve birbirleriyle ebatsal uyumu konusunda bir harmoni yaratmıştır. Formun genel

yapısında tasarımda olmayan çeşitli akslar ekleyerek kütle bilgisini geliştirdiği görülmektedir. Formu oluşturan elemanlar arasında farklı dokular yaratarak farklı modelej tekniklerini deneyimlemiştir.

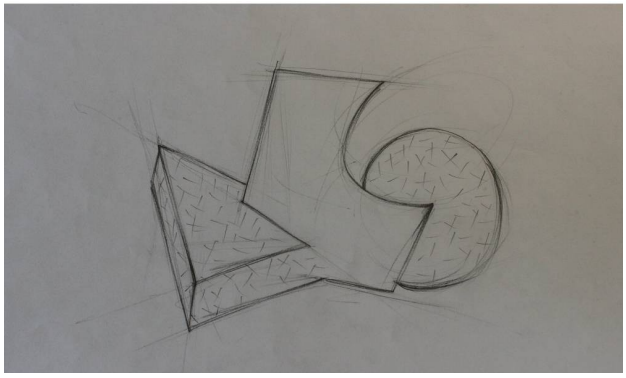

Tablo 9: 5. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

5. Öğrencinin ruh ve beden temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 10) ilk çalışmasına göre formsal anlamda kendini daha çok geliştirdiği görülmektedir. Anatomi bilgisi olmayan öğrencinin figürü, form doğrultusunda, çok başarılı şekilde forma dahil ettiği düşünülmektedir. Formdaki plastik değerlerin katmanları arttırılmış ve daha da derinleşmiştir. Bu skala 5.öğrenci için oldukça tatmin edicidir. Ilk örnekte olduğu gibi öğrenci, bu formda da farklı dokular kullanmıştır. Böylece biçim dilini daha da zenginleştirmiştir.

Tablo 10: 5. Öğrencinin Ruh ve Beden temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

6. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 11) hedeflenen sonuca başarılı bir şekilde ulaştığı görülmektedir. Çalışmada konu edilen proje kapsamında tasarım ve uygulama açısından biraz daha gelişmesi gereken bir örnektir. Bu öğrenci tema ve form arasında çok net bir bağlantı kuramadığı düşünülmektedir.

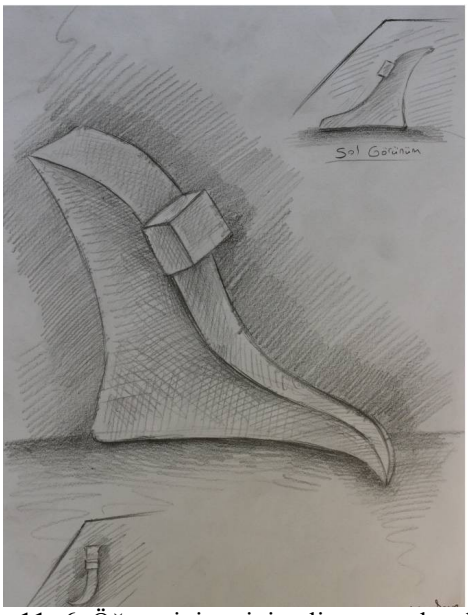

Tablo 11: 6. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

6. Öğrencinin ruh ve beden temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 12) bu tasarımın temaya daha uygun olduğu görülmektedir. Fakat öğrencinin tasarladığı formu, biçime aktarış şeklinin biraz daha geliştirilmesi gerekmekte olduğu düşünülmektedir.

Tablo 12: 6. Öğrencinin Ruh ve Beden temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

7. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 13) hedeflenen sonuca başarılı bir şekilde ulaştığı görülmektedir. Öğrencinin tasarımının konuya uygun olduğu ama eskiz değeri bakımından daha geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Fakat 7.öğrencinin, form konusunda tasarımına kıyasla daha başarılı bir anlatım dili yakaladığı görülmektedir. Bu biçim dilinde farklı dokular ve planlar kullanan 7.öğrenci, plastik değerini geliştiren başarılı bir örnek olarak kabul edilmektedir.

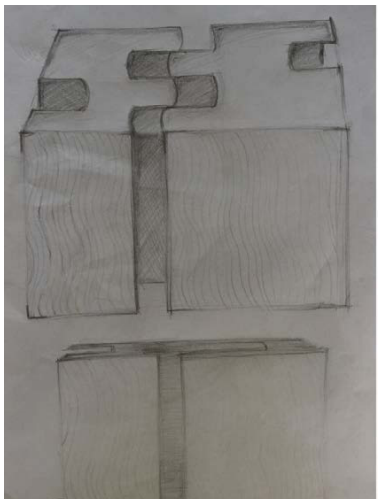

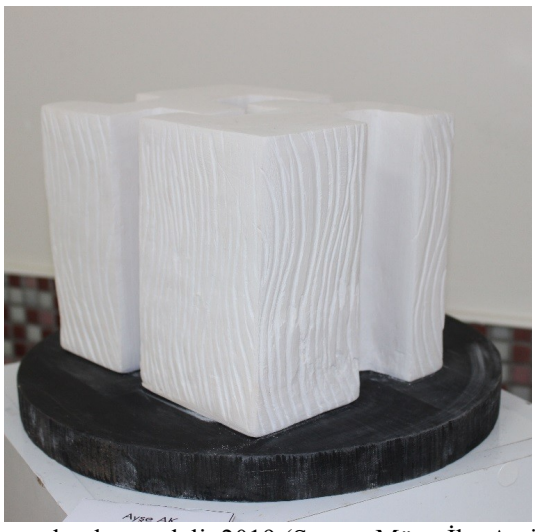

Tablo 13: 7. Öğrencinin minimalizm temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

7. Öğrencinin ruh ve beden temalı eskizi ve üç boyutlu modeline bakıldığında (Tablo 14) yine eskiz değeri bakından daha geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Fakat bu öğrenci ilk örnekte olduğu gibi ve hatta daha da fazla olarak bu tema dahilinde çok daha başarılı olmuştur. Bu öğrencinin biçim dili gittikçe daha etkili bir üsluba dönüşmeye başlamıştır. Anatomi bilgisi olmayan 7. Öğrenci büst uygulamasında takdir edilecek form değerleri elde etmiştir. Bu öğrenci proje sayesinde amaçlanan üç boyutlu biçim dili oluşturma hedefine başarılı bir şekilde ulaşmıştır.

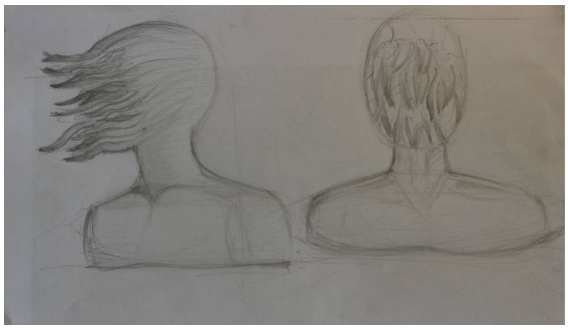

Tablo 14: 7. Öğrencinin Ruh ve Beden temalı eskizi ve üç boyutlu alçı modeli, 2019 (Şeyma Müge İba Arşivi)

Sonuç

Çalışmada incelenen Proje Selçuk Üniversitesi 2018/2019 Öğretim Yılı Sanat ve Tasarım Fakültesi El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Bölümü 4. Sınıf öğrencileri(7 adet öğrenci) ile 7. Yarıyıl Güncel Sanat Atölyesi Dersi kapsamında 15 hafta süren ders süreci içinde uygulanmıştır. Bu proje için seçilen bu grup yetenek sınavıyla Selçuk Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Bölümü'nü kazanarak eğitim/öğretimlerine devan eden öğrencilerden oluşmaktadır. 3 yıl boyunca tasarımla ilgili pek çok uygulama ve teorik ders alan bu öğrenciler proje kapsamında verilen konuyla ilgili temel bir eğitim almamışlardır. Bu bağlamda yeni bir materyalle yeni bir tasarım problematiğine öznel çözümler üretilmesi amaçlanmıştır.

Seçilen bu grup, alçının temel yapısı ve sanat tarihindeki yerine dair teorik bir destek aldıktan sonra temel tasarım prensipleri doğrultusunda ürünler tasarlamışlardır. Yetenekleri sayesinde kazandıkları bu bölümü geçen üç yıllık süre zarfında kendi becerileri doğrultusunda kendilerini oldukça geliştirmişlerdir. Belli bir atölye kültüründe ve çalışma prensibine bağlı olan bu grup kilden modelaj tekniklerini başarıyla uyguladıkları görülmektedir. Bu teknikleri öğrenip hatta öznelleştirip üsluplaşan çalışmalar örneklerle kanıtlanmıştır. Bu süreçte öğrencilere yardımcı olan öğretim elemanı eşliğinde alçı kalıp tekniğiyle ilgili pek çok uygulama yapmışlardır. Bireysel olarak döküm tekniklerini deneyimleyen bu grup, üç boyutlu mevcut eğitimleri alan pek çok konuyla ilgili diğer bölümlerdeki öğrenciler kadar teknikler geliştirebildikleri ve farklı malzemeler ile uyarlamalar yapabildikleri tespit edilmiştir. Çalışmaya konu olan proje hedeflerinden biri olarak kil modelaj ve alçı kalıp tekniklerinin sanat ve tasarım eğitimi üç boyutlu tasarımlardaki etkinliğinin değerlendirilmesi bazında temel eğitim amaçları üç boyutlu model üretmek olmayan el sanatları bölümü öğrencileri, okulda kazandıkları belirli bir altyapıları sayesinde üç boyutlu temel tasarım sürecini kavrayabilmişlerdir. Bu süreçte yapılan uygulamalar ve üretilen her türlü probleme dair çözümlemeler, öğrencilerin konuyu daha çok içselleştirmesine imkân vermiştir. Bu bağlamda gerekli doktrine ulaşan öğrenciler belirli zamanlarda yapılan müdahaleler ile, süsleme sanatlarıyla şekillendirdikleri tasarım fikirlerini yeniden yapılandırarak, yüzeysel süsleme özelliğinden çıkartarak kütlesel betimlemeler yapmışlardır. Tasarımda hacimsel düşünme tekniği kazanan öğrenciler,bu uygulama yolu ile kütlesel betimleme sürecinde yeni kazanımlar elde etmişlerdir. Bu bağlamda karşılaştıkları yeni bir teknik ve tasarım kültüründe mevcut yaklaşımların üzerine yeni bir vizyon kazandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynaklar

Bloch, M. (2010). Is Therereligion At Çatalhöyük... Oraretherejusthouses. Religionin Theemergence Of Civilization: Çatalhöyük As A Casestudy, 146-162.

Bulat, S- Bulat, M. Bauhause Tasarım Okulu, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2014 18 (1): 105-120

Çınar, S. (2024). Çağdaş Seramik Sanatında Tekstil Ürünlerinin Kullanım Biçim ve Yöntemleri. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (40), 497-516. https://doi.org/10.29000/rumelide.1502884

Demiriz, Y. (1979). Osmanlı Mimarisinde Süsleme - I - Erken Devir (1300- 1453), İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Erkmen, N. (2009). Bauhaus Ve Maramara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi. Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı. İstanbul: İletişim Yayınları.

Gürdal, E.; Acun, S. (2003).Alçı Malzemenin Taşıyıcılık Özellikleri,Tmh - Türkiye Mühendislik Haberleri, S.427, İstanbul, S. 63-70.

Karaçağ, A. (2006). Alçı Sanatı, Anadolu Selçukluları Ve Beylikler Dönemi Uygarlığı (Mimarlık Ve Sanat), C.2, Ankara, S.493-505.

Konak, C. (2016). Bauhaus Okulu Ve Eğitim Anlayışı, Kesit Akademi Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 3, Mart 2016, S. 154-162

Mellaart, J. (2003). Çatalhöyük: Anadolu'da Bir Neolitik Kent (G. B.Yazıcıoğlu, Trans.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Öney, G. (1992). Anadolu Selçuklu Mimarisi Süslemesi Ve El Sanatları, Ankara.

Önge, Y. (1992). Konya'da Yeni Bulunan Alçı Süslemeler. Vakıf Haftası Dergisi, 187-195.

Özmen, A. F. (2024). Türk Kültür ve Sanatındaki Bitki Sembolizminin Çağdaş Türk Resim Sanatındaki Yansımaları. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (Ö15), 683-696. DOI: https://zenodo.org/record/13825278

Yurttadur, O., Bayrakdar, T. ve Gürbüz, A. (2022 a). İlköğretim Öğrencilerinin Resimlerinin Renk KullanımıAçısından İncelenmesi. Ulakbilge, 79 (Aralık): s. 1265–1278. doi: 10.7816/ulakbilge-10-79-06

Yurttadur, O.; Bayrakdar, T. ve Gürbüz, A. (2022 b). İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Resimlerine Henri Matisse'nin Eserinin Etkilerinin Renk Açısından İncelenmesi. Sanat Eğitimi Dergisi, 10/2 (Güz): s. 125–142. doi: 10.7816/sed-10-02-02

Yurttadur, O.; Bayrakdar T.; Gürbüz A.(2022 c). Resim Sanatçılarının Eserlerinde Mekan ve Renk Kavramına Dair Bir İnceleme. Kalemişi, 21 (Güz): s. 119–134. doi: 10.7816/kalemisi-10-21-03

Evaluation of the Effect of Plaster Mold Techniques on Three Dimensional Designs of Handcrafts Department Students

Şeyma Müge İBA, Emine NAS

ABSTRACT

Art education has an important place in the general education of human beings. With today's developing technologies, the perception of three-dimensional object design in art education can change in line with new concepts and applications every day. Accordingly, perception and expression possibilities have also increased. When art education is considered as a creative process, the importance of material in artistic creation is a very important element. In the process of product formation; getting to know the material, learning and developing the technique, thinking through trial and error, questioning and accordingly developing creativity contribute to the development of plastic shaping experiences. The study is material-oriented and the main purpose of this approach is that plaster, which is used in many fields such as construction, health, chemical industry, agriculture, scientific research and art, exhibits an advantageous profile thanks to its easy availability, affordable cost, unlimited shaping and inorganic properties. Thus, it is aimed to investigate a sustainable design model. It was realized as a project supported by Selçuk University Scientific Research Projects. In this project, 4th grade students (7 students) of the Department of Handcrafts Design and Production of the Faculty of Art and Design, Faculty of Art and Design, 2018/2019 academic year, were carried out within the scope of the 7th Semester Contemporary Art Workshop Course. The main problem in this study is to investigate the effect of the three-dimensional perception of students studying art and design on the application of the designs they develop using plaster mold techniques. In the project, the experimental design method based on design, material and technique in the development of products and processes in art and design application education was used in accordance with qualitative research principles. Plaster was chosen as the material in the project. As a result, it is aimed to evaluate the effectiveness of producing subjective solutions to a new design problematic with a new material.

Keywords: Handcrafts, Design, Plaster, Mold, Three Dimensional Design